

اداره کنترول و تفتیش
ریاست تفتیش داخلی

تعلیماتنامه استنرد ادارات تفتیش داخلی

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل اول

احکام عمومی

- ۱- تعلیمات نامه هذا مطابق به مصوبه شماره (۲۶۴۴) مؤرخ ۱۳۵۹/۹/۱۷ شورای وزیران ج- ۱ در مورد تاسیس تفتیش امور داخلی تدوین شده است.
 - ۲- تفتیش فعالیت های مالی و اقتصادی تصدیها ، ادارات بودجوی، شاروالی ها ، کوپراتیفها ، انحصارات و شرکت ها از طرف مرجع مافوق حداقل سال یک مراتبه برگزار میگردد.
 - ۳- به منظور تلخیص کلام در تعلیمات نامه هذا، تصدیها ، ادارات بودجوی شاروالی ها ، انحصارات و شرکت ها به نام ادارات و موسسات دولتی یاد میشود.
 - ۴- مرام اصلی تفتیش عبارت از بررسی فعالیت مالی ادارات و موسسات دولتی جهت تامین مراتب اتی از طرف مراجع مذکور میباشد:
- الف - تطبیق شاخص های پلان انکشاف اقتصادی و اجتماعی.
- ب - مصرف قانونی و اقتصادی دارائی دولت .
- ج - حفاظت وجوه نقدی و دارائی جنسی .
- د - موثقت امور حسابی و راپوردهی .
- هـ - ایفای موثر تفتیش امور داخلی .

فصل دوم

مکلفیت ها و صلاحیتهای تفتیش

- ۵- حین اجرای وظایف محوله مفتیش مکلف است:
- الف - قوانین ، فرامین ، مقررہ ها ، مصوبه ها و فیصله های دولت و همچنان سایر اسناد نافذہ راملاک عمل خویش قرار دهد.
- ب- تامین منافع دولت را متداوم آراء نماید.
- ج- بررسی تدابیر اتخاذ شده و آراء پیشنهادات در جهت رفع تخلفات از (دسپلین دولت ، قوانین فرامین ، مقررات و لوایح) مصارف غیر قانونی و غیر موثر وجوه نقدی و دارائی جنسی، اختلاس دارایی دولت و آرایه راپورهای غیر موثق.
- د- بیغرض بودن ارگانهای تحت تفتیش را در بهتر شدن فعالیت های مالی و اقتصادی شان حین اجرای تفتیش رهنمایی نماید .
- ۶ - حین اجرای تفتیش مفتش باید مراتب اتی را تامین نماید .
- الف- تشخیص استفاده ذخایر موجوده بمنظور ارتقای موثریت فعالیت های مراجع تحت تفتیش .
- ب- تشخیص علل و شرایط که باعث بوجود آمدن ضایعات، کمبودات، و اختلاس میگردد.
- ج- ابراز نظر در مورد مسدود ساختن طرق سوء استفاده از دارایی دولت .

- د- عندالضرورت طرح پیشنهادات ربعضی اسنادنافذه .
- ۷- حین اجرای تفتیش مفتیش صلاحیت دارد.
- الف- اسناد حسابی دفاتر محاسبه ، راپورها ، پلان ها ، تخمین مصارف ، موجودیت وجوه نقدی ، دارائی جنسی ، اوراق بهادرو سایر اسناد را بررسی نماید.
- ب- حین بررسی مکمل بودن قید و جمع وجوه نقدی که از ادارات بانکی اخذ گردیده و عندالضرورت در بانکهای مربوط ارقام وجوه نقدی را به مراجع تحت تفتیش در دوره بررسی داده شده تصریح نماید.
- ج- موجودی های مفصل و یاقیدی دارایی جنسی را عملی و یا تنظیم نماید. در صورت لزوم خزانه (سیف) اطاق خزانه ، گدامهای کالا ، تحویلخانه ها و ار شیف را مهر و لاک نماید .
- د- عندالزوم به موافقه مقام که تفتیش را تجویز نموده متخصصین را جهت تعمیل موارد اتی دعوت نماید .
- ۱ - تعیین کمیت و کیفیت مواد خام ، امتعه ، محصولات نیمه پخته و مواد پخته.
- ۲ - اندازه گیری های امتحانی کار های ساختمانی ، مونتاژ (نصب کاری) ترمیمات و تعیین کیفیت آنها .
- ۳ - بررسی مصارف حقیقی مواد خام و امتعه.
- ۴ - سایر موارد لازمه.
- هـ - عندالضرورت از ادارات و موسسات دیگر بدون در نظر داشت تابعیت اداری شان و همچنان از اشخاص انفرادی تصادیق و کاپی اسناد را مطابق به معاملات و تصفیه حسابات شان به مراجع تحت تفتیش اخذ نمایند.
- ز- غرض جبران خساره وارده به دولت مطابق به قوانین و مقرره های جاریه تدابیر لازمه را اتخاذ نمایند .
- ح- حین که حفاظت اصل اسناد در مراجع تحت تفتیش تضمین شده نتواند اسناد مذکور را تحت کنترل و مراقبت حفظ نماید ، فوتوکاپی و یا سواد آنها را بعد از امضا اشخاص مسئول و مهر اداره و موسسه دولتی مربوط ضم اسناد تفتیش نماید .
- ۸- مفتشین به خاطر انحرافات عمدی و یا کتمان تخلفات از موازین مالی ، اختلاس ، سوء استفاده از موقف اداری به خاطر منافع شخصی مطابق به مقررات نافذه تحت تعقیب عدلی قرار داده میشود .

فصل سوم

تنظیم و امدگی برای تفتیش

- ۹ - تفتیش ادارات و موسسات دولتی بر اساس پلان های سالانه که قبل از شروع از طرف امرما فوق تصویب گردیده عملی میشود .
- ۱۰ - در پلان کار تفتیش و بررسی وقتا فوقتا تطبیق فیصله ها و پیشنهادات که برویت تفتیش ها که قبلا انجام شده منظور گردیده است در نظر گرفته میشود.
- ۱۱ - در پلان تفتیش موضوع ، ساحه ، مدت ، تاریخ ، شروع و ختم و اجرا کنندگان تفتیش نشان داده میشود متن پلان بانیست قبل از تعمیل افشاء نگردد.
- ۱۲ - عندالضرورت تفتیش خارج از پلان به موافقه مقام موسسه مافوق انجام داده میشود.

- ۱۳- مقام مافوق در مورد زمان شروع تفتیش ارگانهای تحت اثر ریاست عمومی کنترول و تفتیش ریاست دولت انتقالی اسلامی افغانستان وزارت مالیه اطلاع قبلی ارایه مینماید.
- ۱۴- جهت اجرای تفتیش گروپ تفتیش مرکب از کارکنان ارگان تفتیش داخلی و متخصصین ورزیده خدمات اقتصادی، تخنیکي، و دیگر خدمات به امر مقام موسسه مافوق تعیین میگردد.
- ۱۵- تفتیش توسط مجرب ترین کارکنان مسلکی ارگان تفتیش داخلی رهبری میگردد.
- ۱۶- ترکیب گروپ ها و معیاد اجرای تفتیش بادر نظر داشت حجم کار و خصوصیت فعالیت ادارات و موسسات دولتی تحت تفتیش تعیین میگردد. در موارد استثنایی بنابر موافقه امر مرجع که تفتیش را تجویز نموده است این مدت افزوده شده میتواند.
- ۱۷- تفتیش از یک دوره فعالیت ارگان تحت تفتیش به تعقیب همان دوره که تفتیش ان قبلاً انجام داده شده قبل از شروع ماه که در ان تفتیش انجام داده میشود تعمیم میگردد، در صورت لزوم تفتیش دوره طولانی تر اجرا میگردد.
- ۱۸- قبل از اجرای تفتیش آمادگی دقیق ذیل انجام گردد.
- الف- مطالبه ارقام راپورها و احصایه های موجود در موسسه که تفتیش را تعیین نموده در ارگانهای مالی و سایر ادارات.
- ب- مطالعه اسناد تفتیش ای که قبلاً انجام شده.
- ج- مطالعه معلومات و اصله و سایر اطلاعات که اجراء و وضع مالی موسسه تحت تفتیش را مشخص میسازد.
- ۱۹- بر اساس مطالعه اسناد فوق الذکر پروگرام تفتیش طرح دوران فهرست مسایل اساسی تفتیش که به انها باید توجه جدی عطف گردد و همچنان دوره که باید تحت تفتیش قرار داده شود پیشبینی میگردد.
- ۲۰- پروگرام تفتیش از طرف امر اداره تفتیش داخلی منظور میگردد.
- ۲۱- امر گروپ تفتیش قبل از شروع تفتیش مفتشین را با محتویات پروگرام منظم منظور شده آشنا میسازد.

فصل چهارم طرز اجرای تفتیش

- ۲۲- قبل از آغاز تفتیش امر گروپ تفتیش صلاحیت نامه خود را به امر مرجع تحت ارایه نموده وظایف تفتیش آشنا ساخته و اعضاء هیات تفتیش را معرفی مینماید.
- ۲۳- امر مرجع تحت تفتیش با مفتشین کمک های همه جانبه نموده شرایط مساعد جهت انجام وظایف محوله ایشان تاعمین مینماید.
- ۲۴- اجرا کنندگان تفتیش مطابق به پلان کار فوراً به تفتیش خزانه و ترتیب دادن موجودی قیدی دارایی جنسی اقدام مینمایند.
- ۲۵- امر و اعضای گروپ تفتیش داخلی در مرحله اول با پروسه و خصوصیات تولید، شرایط کار حفاظت دارایی های جنسی در محل آشنا میشوند بعداً در صورت لزوم امر گروپ تفتیش پروگرام اجرای تفتیش را تصریح مینمایند.
- ۲۶- امر گروپ تفتیش در جریان تفتیش عندالضرورت مراجع اجتماعی و عدلی و ارگانهای مالی و بانکی را مطلع میسازند تا از کمک آنها در بررسی فعالیت مراجع تحت تفتیش استفاده نماید.
- ۲۷- حین اجرای تفتیش فعالیت های مالی و اقتصادی موسسات و ادارت دولتی موضوعات ذیل بررسی میگردد:

- ب - چگونگی اصلاحات پاک کاری و اضافه نویسی در اسناد .
- ج - اصالت امضاء اشخاص مسوول در اسناد عذا لضرورت امضای شخص مسوول در سند مورد نظر به امضاء وی در دیگر اسناد مقایسه میگردد ، در صورت بروز شک و تردید قناعت شخص امضا کننده از اصالت امضا وی اخذ و یا جهت تطبیق خطی به مرجع مربوط ارسال میگردد.
- ۳۵- در صورت بررسی حسابی (ریاضی) میزان های داده شده در اسناد مثلا میزان های مندرجه جلد اول تادیاتی معاشات ارزیابی میگردد .
- ۳۶- در صورت لزوم موثقت معاملات اقتصادی که در اسناد اولی انعکاس یافته از طریق تعمیل بررسی های متقابل در ادارات و موسسات دولتی که مرجع تحت تفتیش با ایشان معامله نموده ثابت شده میتواند .
- ۳۷- حین بررسی متقابل اسناد اولیه و ارقام حسابی مرجع تحت تفتیش با اسناد و ارقام حسابی مربوط ادارات و موسسات دولتی که ارگان تحت تفتیش وجوه نقدی و دارایی جنسی از آنها در یافت و یا برای شان تادیه و ارسال نموده تطبیق میگردد.
- ۳۸- در صورت لزوم معلومات موجوده در مراجع تحت تفتیش برویت حسابات جاری و قرضه ها با ثبت های اصلی و مطابق به این حسابات در ادارات بانک مقایسه میگردد.
- ۳۹- در صورت ایجاد بررسی متقابل در ادارات موسسات دولتی که در شهرها و نواحی دیگر موقعیت دارند ، آمرگروپ تفتیش به ادارات و موسسات مافوق مراجعه مینماید که باید بررسی متقابل و ارجاع اسناد را در مورد این بررسی با آمرگروپ که به درخواست وی بررسی هاعملی گردیده تأمین نماید.
- ۴۰- حین اجرای تفتیش فعالیت های مالی و اقتصادی ادارات و موسسات دولتی در پهلوی بررسی اسناد روش های کنترول عملی (موجودیها و تطبیق) ذیل انجام داده میشود:
- الف- بررسی دستگاهها ، ساحات کار ، گدامها در محل جهت مطالعه نظم تولیدات و کار ، حفاظت دارایی جنسی ، و وضع سیستم خروج (توزیع) اموال و کنترول از تورید و ارسال جنسی و مواد پخته.
- ب- اجرای موجودی قیدی و یا مفصل دارائی جنسی جهت تثبیت موجودیت حقیقی اجناس و مطابقت آن به ارقام محاسبه.
- ج- عندالضرورت به اشتراک متخصصین ، اندازه گیریهای امتحانی کارهای ساختمانی امور نصب کاری (مونتاژ) ترمیم و غیره غرض تثبیت موثقت معلومات ثبت شده در مورد احجام کارهای انجام شده.
- د- عندالضرورت به اشتراک متخصصین اجرای تولید امتحانی مواد پخته، تجزیه امتحانی مواد خام امتعه و مواد پخته جهت تثبیت مصرف حقیقی مواد خام امتعه و همچنان مکمل بودن قید و جمع مواد پخته .
- ه- در صورت لزوم یا اشتراک متخصصین بررسی کیفیت محصولات یا استندرد ها و قییم موجوده با جداول قییم منظور شده .
- ۴۱- مفتشین اقدامات لازمه را اتخاذ مینمایند تا حین اجرای موارد ذیل معتمدین و مسوولین مربوط حاضر باشند .
- الف- موجودیهای نقدی و جنسی دارائی های که به آنها تسلیم داده شده و اندازه گیریهای امتحانی کارهای انجام شده .
- ب- تولید امتحانی محصولات از مواد خام و اجناس و اخذ نمونه (سمپل) جهت تحقیق .
- ج- موارد مشابه دیگری که حضور آنها را ایجاب نماید .

فصل پنجم

- ۴۲- حین تفتیش تطبیق پلانه‌های تولید محصولات ، کارها ، انجام خدمات و فروش کالا در تجارت مراتب ذیل باید بررسی گردد .
- الف - مدلل بودن مسوده های پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی جهت اخذ منظوری به مؤسسه مافوق ارائه میگردد. در همچو موارد تقسیم شاخصهای پلان به ربع ها و در داخل ربع به ماه ها توجه خاص عطف گردد .
- ب- تطبیق شاخص های پلان انکشاف اقتصادی و اجتماعی ، تاثیر عوامل جداگانه در انحراف از پلان های منظور شده .
- ج- مطابقت ارقام راپورها در مورد تولید محصولات ، انجام کارها ، خدمات و فروش کالا در تجارت به ارقام دفاتر محاسبات .
- د- تأمین تعهدات حین فروش محصولات ، کالاهای و خدمات مطابق با قراردادها در نظر داشت کیفیت و میعاد آنها ، بروز ضایعات (جریمه ها، تاوان و غیره) که ناشی از عدم پابندی به این تعهدات میباشد .
- ه- درست بودن قیم و تعرفه های موجوده حین فروش محصولات ، اموال و انجام کارها و خدمات .
- و- کیفیت محصولات تولید شده و کارهای انجام شده ، علل تولید محصولات و انجام کارها با کیفیت پائین .
- ز - تسلسل تولید محصولات ، علل عدم تسلسل کار .
- ح- انجام وظایف جهت تولید انواع جدید محصولات .
- ط- استفاده مکمل از فاضلات تولید .
- ۴۳- حین تفتیش پروژه های ساختمانی (اعمار تعمیرات ، بندها ، کانالها ، سرکها ، تونلها ، پل و پلچک ها و غیره) بادر نظر داشت نوع قرارداد و مطابق به لوایح و امور ساختمانی باید مراتب آتی بررسی گردد .
- الف- موجودیت نقشه ها و برآوردها ، همچنان موجودیت قراردادها ، مراعات شدن مقررات اخذ منظوری آنها و نشر اعلان در مورد قراردادها .
- ب - درست بودن تثبیت احتیاج مصارف مواد در بر آورد و تطبیق شدن درست قیم (حین تسعیر).
- ج - تعمیم تعهدات جهت انجام امور ساختمانی ، ترمیمات و رنگ مالی در موعد معینه .
- د - مطابقت نقشه ها و برآوردهای اول با برآوردهای ثانی در صورت عدم مطابقت علل و قانونی بودن آن تثبیت گردد.
- ه- مطابقت احجام حقیقی کارهای انجام شده با احجام ثبت شده در بر آورد ثانی ، این نوع بررسی در صورت لزوم از طریق تعمیم اندازه گیری های امتحانی به همکاری متخصصین انجام داده میشود .
- و- مراعات شدن مقررات موجوده تادیات نظر به قرارداد بین قراردادی ، فرمایش دهنده و دولت (پرداخت مالیه ، صکوک و تادیات دیگر) .
- ۴۴- حین تفتیش استفاده و حفاظت دارایی های ثابت مراتب ذیل بررسی گردد:
- الف - استفاده از ظرفیت های تولیدی موجوده .
- ب - مراعات میعاد تعیین شده برای بکار انداختی ظرفیت های جدید التاسیس .
- ج - انجام اقدامات پیشبینی شده برای تعمیم تخنیک جدید و میکانیزه کردن پروسه های پرزحمت .
- د - موجودیت تجهیزات غیرفعال ، وضع کیفی و شرایط نگهداری آنها .

هـ - انجام دادن ترمیمات اساسی دارایی های ثابت مطابق به پلان و استفاده از تخصیصات به این منظور.

و - مطابقت موجودیت حقیقی دارائی های ثابت با ارقام محاسبه ، در صورت لزوم مفتشین موجودی امتحانی دارئی های ثابت را در بعضی از ساحات کار انجام میدهند .

ز - آیا بعضی دارائی ها جهت استفاده شخصی مورد استفاده قرار داده شده یا خیر؟

ح - طرز العمل معین محاسبه دارائی های ثابت مراعات میشود با خیر؟

ط - مدلل و صحت بودن ترتیب اسناد مجرائی ماشین آلات فرسوده و همچنین تعمیرات و دارائی

ها ثابت دیگر، آیا اجناس که حین تصفیه دارائی های ثابت اخذ شده قید و جمع میگردد یا نه؟

ی- آیا مقرات موضوعه حین استملاک زمین معء ساختمانها و تخریب این ساختمانها مراعات میگردد یا نه؟

ک- آیا طرز تطبیق نورم های استملاک و استفاده از (فوند) مبالغ استهلاکی جهت احیای کامل

و ترمیم اساسی دارائی های ثابت مراعات میگردد یا خیر؟

۴۵ - حین تفتیش استفاده از قوای بشری و وجوه نقدی جهت پرداخت معاش و مکافات مراتب ذیل باید بررسی گردد.

الف - موجودیت اتلاف بی ثمر وقت کار نسبت بیکار ماندن ماشین آلات و کارگران و چگونگی

تاثیر آنها بر حجم تولید محصولات اقدامات که برای تامین استفاده عاقلانه از وقت کار رفع

بیکار ماندن قوای بشری ماشین آلات و غیر حاضری اتخاذ میگردد.

ب - استفاده از فوند معاشات در صورت ملاحظه اضافه خرچی نسبت به پلان ، علل اضافه خرچی

تثبیت شود ، تادیات غیر متمر معاش (پرداخت حین بیکار ماندن قوای بشری) و غیره .

ج- مراعات شدن طرز العمل های قانونی ، ترتیب تشکیل و تخمین مصارف جهت نگهداشت

دستگاه های اداری ادارات و موسسات دولتی .

د- مطابقت احجام حقیقی کار های انجام یافته ، با احجام کار های که در سنجش جهت پرداخت

معاش نظر به فی واحد محصول منظور شده .

هـ - واقعات تادیه معاش برای اشخاصیکه در ادارات و موسسات دولتی کار نکرده اند و یا برای

اشخاص که خود شان اصلا وجود خارجی ندارند موجود است و یا خیر؟

و- مراعات شدن مقررات جاریه در مورد پرداخت بخشش ها برای مامورین کارگران و اجیران.

۴۶ - حین تفتیش استفاده و حفاظت دارائی های جنسی باید مراتب ذیل بررسی گردد.

الف - وضع امور گدآمداری تامین موجودیت اوزان ظروف و آلات اندازه گیری .

ب - شرایط نگهداری مواد خام و امتعه ، آیا حین نگهداری کیفیت آنها خراب و کم ارزش نميگردد.

ج- درست بودن تسلیم گیری مواد خام و امتعه از نظر کیفیت و کمیت .

د- آیا معاهده کتبی در مورد مسوولیت های معتمدین که اجناس برای شان جهت نگهداری تحویل داده

شده است ، موجود است یا خیر؟

هـ آیا مواد و اجناسیکه از طرف معتمدین اخذ شده مکلا قید و جمع گردیده یا خیر؟

و- مراعات شدن طرز العمل معین محاسبه جنسی.

ز- وضع امور نورم گذاری مصرف موآرخام ، امتعه ، مواد سوخت و انرژی برق اقدامیکه جهت

تعمیم نورم های مترقی موآرخام و امتعه اتخاذ گردیده .

ح- صحت مجرائی موآرخام و امتعه در تولید محصولات و انجام کار و خدمات .

ط به موقع و درست اجرآشدن موجودی جنسی .

ی- تعیین درست بودن نتایج موجودیها و انعکاس آنها در امور محاسبوی همچنان مدلل بودن مجرائی

کمبودیها و ضایعات اجناس در قیمت تمام شد محصولات ، کار و خدمات .

- ک- آیانورم های معینه در توزیع رایگان مآکولات و البسه (یونیفورم ولباس مخصوص کارگران) ویاتادیات نقدی در عوض البسه مآکولات مراعات میشود یاخیر؟
- ل - مقدار کافی موادخام ، امتعه وپرزه جات تأمین گردیده یاخیر؟
- م - ذخایر مازادو غیر ضروری موآرخام امتعه وپرزه جات موجوداست یاخیر؟
- ۴۷- در صورت تفتیش معاملات خزانه ، تصفیه ء حسابات وقرضه ها بایدمراتب ذیل بررسی شود:
- الف- حفاظت وجوه نقدی ومطابقت مبلغ حقیقی وجوه نقدی موجود باارقام محاسبه. تفتیش بایداز موجودی اوراق بهادار فورمه های نمره داری که در خزانه موجود میباشد وموجودی وجوه نقدی شروع گردد. در ضمن تفتیش ناگهانی خزانه باید تأمین گردد.
- ب- مراعات شدن دسپلین خزانه داری مطابق به اسناد نافذه .
- ج- مراعات شدن طرز العمل معین حواله وجوه نقدی به جمع اشخاص جهت خریداری ها وپرداخت سفریه وتبدیلی وهمچنان مصرف نمودن معقول مبالغ به این منظور .
- د - موثقت ، قانونیت ومعقولیت معاملات که مطابق به حسابات جاری وقرضه هاصورت گرفته است .
- ه- چگونگی تصفیه حساب پرداخت هابه بودجه دولت .
- و- استتقاده موثرواستردادبه موقع قرضه های بانک .
- ز- حقیقی بودن طلبات خریداریها ، قراردادیها وسایردبیتورها وکریدیتورها به رویت تصقیه حسابات ایشان .
- ح- چگونگی تصفیه حسابات برویت جبران خسارات مادی ، مدلل بودن مجرائی ضایعات که از اثر اختلاس کمبودی وخرابی موادبروز نموده است .
- ۴۸- حین تفتیش مصارف به تولیدمحصولات ، انجام کارها خدمات ومعاملات تجارتهای باید مراتب ذیل بررسی شود.
- الف- موثق بودن ارقام حسابی وراپوردهی در مورد قیمت های تمام شد حقیقی چه برویت انواع جداگانه محصولات کارها وخدمات وجه برویت حجم تولیدات ویا معاملات تجارتهای .
- ب- اكمال پلان برویت قیمت های تمام شد محصولات کار ، خدمات ومعاملات تجارتهای از طریق مقایسه باقیمت های حقیقی تمام شد(بعدازبرآورد) وتثبیت عوامل انحراف آن .
- ج- علل مصارف غیرمثمر و ضایعات اقدامات اتخاذشده جهت رفع آنها .
- د- اجرای بموقع ویا کیفیت موجودی تولیدات نیمه تکمیل در همچوموارد باید در نظر داشت که در بیلانس حساب تولیدات نیمه تکمیل مخارج حقیقی بامخارج محصولات وکارهای نیمه تکمیل مطابقت داشته باشد .
- ه- درست بودن تقسیم بندی مصارف عمومی اداری بین تولید محصولات واکمال کارها وتولیدات نیمه تکمیل وهمچنین بین انواع مختلف تولیدات .
- ۴۹- حین تفتیش مفاد وضررفوندها و ذخایر مراتب آتی باید بررسی گردد .
- الف- مدلل بودن پلانهای مفادویاضرر که جهت اخذمنظوری به ارگانهای مافوق ارائه میگردد .
- ب- درست بودن تقسیم بندی مفادویاضرر در پلان ربع وارودر داخل ربع به تناسب هرماه .
- ج- اكمال پلان مفاد ویا تقلیل ضرر ، عوامل که موجب عدم تکمیل پلان ویا تقلیل ضرر شده است آیا جهت امحای خسارات وارده بعضی از محصولات پخته تدابیر اتخاذشده یاخیر؟
- د- موثقت ارقام محاسبه وراپوردهی در مورد مفاد ویا ضرر حقیقی عاید از مدرک فروش محصولات اموال ، کالاها وخدمات .
- ه- تعیین درست اندازه تادیات به حساب واردات دولت از مدرک مفاد .

و- درست بودن تشکیل و مصرف فوندهای انکشاف تصدیها ، مکافات ، تقاعدکارگران ، مامورین واجیران ، تضمینات و دیگر ذخایر .

۵۰- حین تفتیش مکمل بودن و به موقع بودن تحصیل عواید به حساب بودجه دولت باید مراتب ذیل بررسی گردد:

الف- مطابق باب ۱۰۰ (مالیات مستقیم) عواید حاصله از مالیاتی که مستقیماً بالای عواید سالانه تابع پرداخت مالیه خواه فرد باشد یا شرکت و خواه این مالیه ثابت باشد و یا متریقی وضع میگردد. همچنان مالیات بر ملکیت قابل مالیه افراد و شرکت ها نیز در این منبع شامل میباشد. مثلاً مالیه که از معاشات وضع میگردد. مالیاتی که شرکتها میپردازند ، مالیاتی که از ملکیتهای منقول و یا غیر منقول گرفته میشود.

ب- مطابق باب ۲۰۰ (مالیات غیر مستقیم و محصولات) عوایدی که از درک مالیات محصول و عوارض اضافی که بالای خرید و فروش بعضی اجناس مشخص وضع میشود بدست میآید . مثلاً مالیه که از فروش مواد استهلاکی گرفته میشود یا مالیات ثابتی که از صادرات و واردات اموال مطابق قانون موضوعه گرفته میشود.

ج- مطابق باب ۳۰۰ (عواید فروش املاک ، اموال ، محصولات و خدمات دولت) عوایدی که از درک فروش املاک ، اموال و محصولات دولتی و یا از درک عرضه نمودن خدمات ذریعه دولت بدست میآید. مثلاً فروش زمین منابع طبیعی ، محصول پسته ، تلفون ، خدمات صحی و غیره .

د- مطابق باب ۴۰۰ (عواید لایسنس ها ، فیس ها و جرایم) عواید غیر خالص که از درک لایسنس ها ، فیس ها و جرایم بدولت پرداخته میشود. مثلاً عواید فروش لایسنس و سالیانه نقلیه ، اسناد هویت ، فیس های محاکم ، جرایم مالیاتی و غیره .

ه- مطابق باب ۵۰۰ (عواید بکار انداختن ملکیت و پول دولت) عوایدی که از درک بکار انداختن ملکیت و وجوه دولت خواه بنام کرایه و اجاره ، تکت پولی و یا مفاد سهم باشد بدست میآید. مثلاً عوایدی که از کرایه ملکیتهای منقول مربوط دولت و عوایدی که از تکت پولی های فروش و یا عوایدی که از شرکتهای دولتی یا اشتراکات دولتی بدست میآید .

و- مطابق باب ۶۰۰ (عواید تصدیهای دولت) عواید حاصل از تصدیهای دولتی میباشد که ملکیت دولت بوده ذریعه دولت اداره میشود. مانند عواید فابریکات صنعتی ، فابریکات برق ، موسسات تهیه و فروش مواد غذایی و مواد انحصاری دولت به تصدیهای تولیدی مانند جن پرس فابریکه کود برق ، تصدی سمنت ذغال و غیره .

ز- مطابق باب ۷۰۰ (عواید متفرقه) عوایدی که بصورت درست نمیتوان آنها را به یکی از دیگر اقسام مندرجه این تصنیف متعلق شناخت .

ح- مطابق باب ۸۰۰ (عواید غیر حقیقی) عوایدی که از درک اعاده تادیات اضافی ، پیشگی و انتقالی بدست میآید .

ط- مطابق باب ۹۰۰ (قروض داخلی و کمکهای خارجی) عوایدی که از درک قروض داخلی و خارجی ، امداد بلاعوض خارجی بشمول اعانه و فروش اسناد قرضه ، اعانه جات و تحایف خارجی بدست میآید.

۵۱- حین تفتیش وضع محاسبه و راپوردهی باید مراتب ذیل بررسی گردد.

الف- اتخاذ تدابیر جهت تعمیم اشکال و روش های مترقی محاسبه و میکانیته کردن امور حسابی

ب- درست بودن اجراءات و موثقیته امور حسابی و راپور دهی .

۵۲- حین تفتیش ادارات بودجوی باید مقرر به بودجه و همچنان تعلیمات نامیه های وزارت مالیه و دیگر وزارتخانه ها و دوایر در مورد همین موضوع ملاک عمل قرار دهند .

- ۵۳- حین تفتیش تعیین درست تخصیصات مصارف ادارات بودجوی باید مراتب ذیل تثبیت گردد :
- الف-** مطابق به باب ۱۰۰ (خدمات اشخاص) تعیین درست مصارف اصل معاشات بادر نظر داشت تشکیل ، رتب و درجات منظور شده و همچنان ضمایم معاش مثلاً (معاش مسلکی کفالت تادیه نقدی ، ماکولات و البسه در عوض تهیه ماکولات ، لباس و غیره)
- ب-** مطابق باب ۲۰۰ (دیگر خدمات) تعیین درست مصارف تمام اشکال مخابراتی (پسته ، تلیفون تلگراف ، رادیو) طباعت و اعلانات مطبوع ، خدمات عام المنفعه (برق اب و غیره). و همچنان جهت حفظ و مراقبت و ترمیم ملکیت ها ، هم ملکیت های ارگان تحت تفتیش و هم ملکیت های کرائی.
- تعیین درست مصارف جهت حمل و نقل ، باربندی و حملی امتعه.
- ج-** مطابق به باب ۳۰۰ (مواد ، لوازم و پرزه جات) تعیین درست مصارف جهت خریداری محروقات و روغنیات ، ملبوسات و مواد البسه و مواد ارتزاقی .
- تعیین درست مصارف جهت خریداری مواد لوازم و پرزه جهت برای وسایل باربری زراعتی ساختمانی ، مخابراتی و دیگر اشکال فعالیت و یا حین تفتیش مصارف موجودیت حقیقی محروقات و روغنیات ، مواد ، لوازم و پرزه جات مدنظر گرفته میشود یاخیر؟
- د-** مطابق باب ۴۰۰ (تجهیزات) تعیین درست مصارف جهت خریداری وسایل حمل و نقل تجهیزات زراعتی ، ساختمانی ، تجهیزات مقاصد مخصوص ، اثاثیه و مفروشات برای دفاتر و دیگر اقلام آیا حین تفتیش مصارف موجودیت حقیقی و همچنان مدت استهلاك تجهیزات ماشین الات ، اثاثیه و مفروشات مدنظر گرفته میشود یاخیر؟
- ه-** مطابق به باب ۵۰۰ (ملکیت).
- تعیین درست مصارف جهت خریداری زمین بشمول خریداری زمین معه تعمیرات آنها و همچنان مصارف اصلاحات زمین توسط قراردادی و همچنان جهت اعمار تعمیرات و ساختمان ها و اصلاحات آنها، خریداری اثار و محلات تاریخی ، اثار عتیقه و سایر اثار هنری برای موزیم و مقاصد دیگر تاریخی.
- و-** مطابق به باب ۶۰۰ (معاونیتها ، تبرعات سهمیه ها و تقاعد) .
- تعیین درست مصارف جهت امداد و تبرعات به موسسات دولتی اشخاص انفرادی و همچنان به موسسات غیردولتی.
- ز-** مطابق باب ۷۰۰ (استرداد قرضه) و تادیه تکت پولی . تعیین درست مصارف جهت استرداد قرضه های داخلی و خارجی و تکت پولی های آنها.
- ۵۴- حین اجرای تفتیش مصارف تطعی تخصیصات باید عمل مصارف مازاد از تخصیصات بودجه یا عدم استفاده و جوه نقدی از ابواب جداگانه تثبیت گردد . حین تفتیش به مراتب ذیل باید توجه گردد:
- الف-** مطابق به باب ۱۰۰ (خدمات اشخاص)
- مطابقت تعداد حقیقی کارکنان با تعداد کارکنانیکه نظر به تشکیل منظور شده ، درست اصل معاشات مطابق به رتب ، درجات و وقت حقیقی کار انجام شده ، صحت پرداخت معاشات در روز های رخصتی و ایام مریضی و همچنان تادیه ضمایم قبل از معاش مسلکی ، کفالت فیس (حق الزحمه) تدریس ، ماکولات و لباس ، در عوض تهیه ماکولات البسه و غیره .
- قانون بودن پرداخت ها ، اضافه کاری ، بخششی ، ترحمی و سایر تادیات .
- ب-** مطابق به باب ۲۰۰ (دیگر خدمات)
- درست بودن مصارف تمام اشکال مخابراتی (پسته ، تلیفون ، تیلگراف رادیو) و همچنان طباعت و اعلانات مطبوع و مصارف خدمات عام المنفعه (برق و آب و غیره)

- درست بودن مصارف جهت کرایه زمین، تعمیر، ماشین، تجهیزات و وسایط حمل و نقل و همچنان جهت حفظ و مراقبت و ترمیم ملکیت ها، هم ملکیت ارگان های تحت تفتیش و هم ملکیت های کرایه.

- درست بودن مصارف جهت پرداخت سفریه و تبدیلی در داخل کشور و هم در خارج از کشور.

- استفاده درست از دارائی جهت حمل و نقل امتعه و باربری و حمالی آنها.

- درست بودن مصارف حق البیمه، مهمانی برای رجال دولتی از خارج، نمایشگاهها، و موارد دیگر.

ج- مطابق به باب ۳۰۰ (مواد، لوازم و پرزه جات)

- درست بودن مصارف جهت خریداری محروقات و روغنیات برای وسایل ترانسپورتی ماشین ها و محروقات جهت طبخ و تسخین، مراعات شدن نورم و مصارف محروقات و روغنیات و حفاظت آنها. درست بودن مصارف جهت خریداری البسه مواد اتزاقی سامان آلات و لوازم کوچک و حفاظت آنها لوازم و پرزه جات برای وسایل باربری، زراعتی، ساختمانی، مخابراتی برای پروژه های تولید و توزیع قوه برق و حفاظت آنها درست بودن مصارف خریداری قرطاسیه، ادویه جات، و پرزه جات برای ماشین آلات و به مقاصد لابراتواری.

د- مطابق به باب ۴۰۰ (تجهیزات)

- درست بودن مصارف جهت خریداری وسایط حمل و نقل (موتورهای لاری و تیزرفتار، طیاره، کشتی) تجهیزات و مواشی برای زراعت و مالداری (ماشین درو، ماشین تخم پاشن) تجهیزات برای اموساختمانی (مخلوط کن کانکریت، جرثقیل، ماشین هموارکاری رول، ماشین برمه کاری) و غیره و همچنان سامان ها و لوازم که قیمت اولی این ماشین آلات را بلند میبرد.

- درست بودن مصارف جهت خریداری تجهیزات طبی و جراحی برای لابراتوارها، امور نقشه کشی و رسامی برای تمام انواع مخابراتی و همچنان برای تجهیزات مقاصد مخصوص (صنعت معادن و بطرول، تهیه و توزیع آب کانالیزسیون و غیره) اساسیه برای دفاتر رسمی ماشین های تایپ و حساب دستگاه گیسنتتر (ماشین دوپلیکیت)

ه- مطابق به باب ۵۰۰ (ملکیت)

- درست بودن مصارف خریداری زمین به شمول خریداری زمین مع تعمیرات و اصلاحات زمین توسط قراردادی برای استفاده جهت منافع دولت.

- درست بودن مصارف خریداری تعمیرات ساختمان ها و همچنان اعمار تعمیرات و ساختمان ها توسط قراردادی و اصلاحات آنها.

- درست بودن مصارف دارائی جهت خریداری آثار و محلات تاریخی آثار عتیقه سایر آثار هنری برای موزیم و مقاصد دیگر تاریخی.

و- مطابق به باب ۶۰۰ (معاونت ها، تبرعات، سهمیه ها و تقاعد).

- درست بودن مصارف که تخصیص آن به شکل امداد و تبرعات به موسسات دولتی و اجتماعی داده میشود (انحصارات، دیپوی ادویه، شاروالی ها موسسات طبی، موسسات مذهبی سره میاشت مرستون و غیره)

- درست بودن مصارف جهت پرداخت معاش تقاعدیه اشخاص متقاعد.

- درست بودن مصارف جهت امدادیه اشخاص انفرادی و موسسات غیردولتی.

ز- مطابق به باب ۷۰۰ (استرداد قرضه و تکت پولی)

- درست و به موقع استرداد قرضه های داخلی و خارجی و پرداخت تکت پولی آنها.

۵۵- تفتیش خزانه دوا بر بودجوی، تصفیه حسابات دارائی های جنسی، پروژه های ساختمانی

اجرات محاسبه، ترتیب راپوردهی وسایر عملیات مالی واقصدی به عین روش که دردیگردوایر وموسسات انجام داده میشود صورت میگردد.

فصل ششم

ترتیب نمودن اسنادنتایج تفتیش

- ۵۶- جهت تعمیم نتایج تفتیش فعالیت مالی واقصدی مرجع تفتیش راپور ترتیب داده میشود.
- ۵۷- راپور تفتیش از طرف آمرگروپ تفتیش آمرومدیر محاسبه مراجع تحت تفتیش و عندالضرورت از طرف آمرومدیر محاسبه که قبلاً در مرجع تفتیش اجرای وظیفه نموده اندونواقص برملاشده مربوط به دوره کارآن است امضامیگردد.
- ۵۸- در صورت داشتن اعتراض ویاعدم قناعت نظربه راپور تفتیش آمرومدیر محاسبه جمله (توضیحات ملاحظه گردد) رانوشته کرده وبعداً راپور را امضاً مینمایند وبه اسرع وقت توضیحات کتبی در موردچگونگی راپور ارایه مینمایند. مطابق به راپور تفتیش دیگرکارمندان مرجع تحت تفتیش که در تخلفات تثبیت شده نظربه تفتیش سهم داشته باشند نیز توضیحات ارایه مینمایند.
- ۵۹- یک کاپی راپور تفتیش بعداز اخذاستحضاری یامرجع تحت تفتیش سپرده میشود.
- ۶۰- غرض ترتیب اسناد نتایج واحدهای تولیداتی واداراتیکه شامل تشکیل مرجع تفتیش میباشد وهمچنان تفتیش خزانه، موجودی جنسی، اندازه گیری های امتحانی وتفتیش کارهای ساختمانی ومونتاژانظر کیفیت راپورهای جداگانه تفتیش تنظیم میگردد.
- ۶۱- راپور جداگانه تفتیش ضم راپور اساسی تفتیش میگردوداز طرف همان عضوگروپ تفتیش که در بررسی این ساحه رایه عهده دارند امضاً میگردد.
- ۶۲- یک کاپی راپور جداگانه بعداز اخذاستحضاری به همان مامور مرجع تحت تفتیش که راپور را امضاً نموده سپرده میشود.
- ۶۳- واقعیت های که در راپورهای جداگانه تشریح شده در راپور اساسی (نهایی) تفتیش گنجانیده میشود
- ۶۴- راپورنتایج تفتیش به اساس مراتب ذیل تشریح میگردد.
- الف- ارقام وواقعیت های که متکی بر اسنادموجوده در مرجع تحت تفتیش میباشد.**
- ب- نتایج بررسی های متقابل انجام شده.
- ج- بررسی معاملات انجام شده.
- د- نتایج توازن واندازه گیری مواد خام وامتعه، اجرای اندازه گیری امتحانی، کارهای انجام یافته، تولید امتحانی محصولات از مواد خام وتجزیه امتحانی امتعه ومواد خام.
- ه- نتایج بررسی محصولات از نظر کیفیت (مطابقت) تولید محصولات به استندرد های دولتی وقیم با جداول قیمت ها.
- و- معلومات دیگری که از نتایج نهایی معاینات مخصوص بدست آمده مثلاً تثبیت امضای حقیقی اشخاص از طرف کریمنال تخنیک.
- ۶۵- حین ترتیب راپور باید حصول عینیت، وضاحت ودقت در تشریح واقعیت ها برملاشده مراعات گردد.
- ۶۶- مطابق به هر واقعیت که در راپور انعکاس یافته باید متن واقعیت ها با اشاره به اسناد مربوط انها ویا توزیع تخلفات از قوانین، فرامین، مقررات، مصوبات، وفیصله های جداگانه دولت ویا از سایر اسناد نافذه صریحاً بیان گردد.

۶۷- اشتباه مختلف النوع ، حدیثیات و معلومات غیر مستند در راپور تفتیش اجـازـه داده نمیشود (مجاز نیست)

۶۸- در راپور تفتیش موضوعات ذیل نشان داده میشود .

الف- معلومات عمومی در مور اکمال شاخص های پلان ، انکشافی ، اقتصادی ، اجتماعی ، توسط مراجع تحت تفتیش.

ب- واقعیت های در موارد عدم اکمال پلان و مصرف نادرست دارائی ها .

ج- واقعیت های مربوط به تدویر نادرست امور محاسبه و راپوردهی .

د- واقعیت های برملا شده در مورد بی سروسامانی کمبود وجوه نقدی و دارائی جنسی.

هـ- اندازه خساره وارده و سایر عواقب ناشی از این تخلفات با تذکر شهرت مکمل اشخاص ذیصلاح که مسوول این تخلفات میباشند

ز- امکانات ذخایر اضافی امکانات ذخایر اضافی ، ازدیاد تولید و فروش محصولات

مفاد و عواید بودجه دولت که از اثر بررسی برملا شده است .

۶۹- حین ترتیب راپور تفتیش فعالیت های مالی و اقتصادی ادارات و موسسات دولتی تسلسل ذیل جهت ارایه نتایج تفتیش پیشنهاد میگردد.

الف- بخش مقدماتی .

۱- عنوان و تابعیت اداری مرجع تحت تفتیش .

۲- اعضای گروپ تفتیش .

۳- سندیکه تفتیش بر اساس آن صورت گرفته .

۴- دوره ای که تفتیش گردیده .

۵- شهرت مکمل آمر و مدیر محاسبه مرجع تحت تفتیش و زمان کار آنها .

۶- ساحات کار مراجع تحت تفتیش که بصورت مکمل و یاقیدی مورد تفتیش قرار گرفته .

۷- تاریخ آغاز و ختم تفتیش .

ب- تولید و فروش محصولات اموال ، کارها و خدمات .

ج- استفاده و حفاظت دارائی های ثابت .

د- استفاده از قوای بشری و فوندمعاشات .

هـ- استفاده و حفاظت دارائی جنسی .

و- معاملات خزانه ، تصفیه حسابات و قرضه .

ز- مخارج تولید و قیمت تمام شده محصولات .

ح- مفاد فوندها ، ذخایر و وضع مالی .

ط- وضع امور محاسبه و راپوردهی .

۷۰- اسناد و مدارک تفتیش را آمر اداره کنترل و تفتیش موسسه ای که تفتیش را تجویز نموده از آمر گروپ تفتیش تسلیم میگردد.

فصل هفتم

اتخاذ تدابیر جهت رفع نواقص که از اثر تفتیش برملا شده

۷۱- در جریان تفتیش آمر گروپ تفتیش مشترکاً با هیات رهبری مرجع تحت تفتیش جهت رفع و یا توقف اجراءات غیر قانونی ادارات و موسسات دولتی تدابیر لازمه اتخاذمینما یند.

۷۲- آمرموسسه ایکه تفتیش را تجویز نموده به اساس نتایج تفتیش در مدت کمتر از (۲۰) روز بعد از ختم تفتیش مکلف است جهت رفع نواقص که از اثر تفتیش بر ملا شده تدابیر لازم اتخاذ نمایند.

۷۳- در صورت لزوم نتایج تفتیش ادارات و موسسات دولتی توسط هیأت مشورتی مرجع مافوق بررسی میگردد.

۷۴- آمراداره کنترول و تفتیش داخلی که تفتیش را تجویز نموده است باید کنترول مناسب را جهت تطبیق اتخاذ شده تأمین نماید.

۷۵- در صورت موجود بودن دلایل جهت تطبیق عدلی اشخاص مسوول ، اسناد تفتیش غرض طی مراحل قانونی به مراجع لوی حارنوالی ارسال میگردد.

۷۶- در صورت ارسال اسناد تفتیش به مراجع لوی حارنوالی سواد اسناد متذکره در ادارات و موسسات دولتی تفتیش را تجویز نموده است حفظ میشود.

۷۷- در صورت امتناع از دعوی و یا قطع دوران دوسیه مطابق به اسناد تفتیش موضوع از طریق معین قانونی مورد شکایات قرار داده میشود.

۷۸- نتایج تفتیش به اطلاع آمرین ادارات تحت تفتیش رسانیده میشود.

۷۹- دوایر و موسسات دولتی که واحد های تحت اثر دارند ضمن انجام فعالیت های خویش اجراءات ذیل را انجام میدهند .

الف- تنظیم احصائیه تفتیش و نتایج تفتیش های انجام شده .

ب - مطابق به فورمه های منظور شده ارائه راپور های احصائیوی راجع به اجراءات دستگاه کنترول و تفتیش به احصائه مرکزی ، وزارت مالیه ، ریاست عمومی کنترول و تفتیش صدارت عظمی و سایر مراجعیکه راپور های حسابی ربعوار و سالانه خود را با ایشان ارسال می دارند .

ج - در ختم تفتیش مطلع ساختن مراجع اجتماعی حکومتی و محل مقامات مافوق از موارد تقض قوانین و فرامین مصوبه ها و فیصله های دولت .

د - در صورت لزوم بر اساس مطالعه و توحید اسناد تفتیش ترتیب و ارائه پیشنهاد ات به مراجع مربوط راجع به تجدید نظر بر مقرره ها و سایر اسناد نافذ دیگر .

ه- ارائه اسناد تفتیش به وزارت مالیه و ریاست عمومی کنترول و تفتیش صدارت عظمی بنا بر درخواست های مقتضی در مورد طرز اجرای تفتیش فعالیت های مالی و اقتصادی مراجع تحت اثر خویش با در نظر داشت خصوصیات اجراءات ایشان ترتیب و بعد از موافقه ریاست عمومی کنترول و تفتیش وزارت مالیه منظور نمایند ادارات و موسسات دولتی که واحد های تحت اثر دارند در مورد تعلیمات نامه مرتبه خویش با وزارت خانه ها و دوایر مربوطه موافقه مینماید.